

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA NTLHA (P1)

NGWANAITSEELE 2010

MEMORANTAMO

MADUO: 70

Memorantamo o, o na le ditsebe di le 4.

Kwalololo e ileditswe Phetla

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO

POTSO 1

1.1	1.1.1	Setso sa Maaforika/ Setso sa Batswana/ Setso.	(1)
	1.1.2	Puo ya Seesimane/ Sejatlhapi.	(2)
	1.1.3	Re ka di somarela ka go rata moaparo, dijo, le puo ya rona(setso).	(2)
	1.1.4	Serampheetšhane, Tshega, Motlokolo, Seope, makgabe. (Di le pedi fela)	(2)
	1.1.5	Ee – gonne ke dijo tse di itekanetseng tse di sa tlhakanngwang le dikhemikhale. Nnyaa – Ga di a tlhamamisiwa go ya ka bonetetshi. (Dikarabo tsa batlhatlhojwa di elwe tlhoko)	(2)
	1.1.6	Ee – gonne a naya keletso ya thobalano, mme nako ya go dira jalo e ise e fitlhe. Nnyaya – Mae a na le dikotla tse di agang mmele. (Dikarabo tsa batlhatlhojwa di elwe tlhoko)	(2)
	1.1.7	Bojalwa jwa setso bo dirilwe ka ditswammung (dimela), fa jwa sekgoa bo tlhakantswe le dikhemikhale.	(2)
	1.1.8	Ee – Gompieno go nyalwa ka lesira la sekgoa (e seng lemipi). Nnyaa – Ga go supe fa o rata setso sa gago.	(2)
1.2	1.2.1	Ditokelo – Ditshwanelo. Dipasa – Makwaloitshupo.	(1)
	1.2.2	Basadi ba, ba ne ba ngongoregela ditshwanelo tsa basadi/tsa botho/ Go rwala dipasa/ Go re ga ba reediwa.	(2)
	1.2.3	Ee- gonne ba na le ditshwanelo tsa botho jaaaka mongwe le	
		mongwe. Nnyaya- dikgotlhang/go sa dumelane ka sengwe go ka rarabololwa ka go buisana. Go gwanta/ go botologa.	(2)
	1.2.4	Nnyaya- batho botlhe ba ba nang le dingwaga di le lesomeleborataro le go feta ba tshwanetse go nna le lokwaloitshupo/ le banna.	(2)
	1.2.5	Ke ka ntlha ya gore ka Puso ya maloba, makwaloitshupo a ne a tsholwa fela ke Bathobantsho. (Dikarabo tsa batlhatlhojwa di sekasekwe)	(2)

Kwalololo e ileditswe Phetla

1.2.6	Batno ba ba neng ba sa tshole makwaloltshupo, mo pusong ya	
	tlhaolele, ba ne ba romelwa kgolegelong/ba ne ba tshwarwa ka e	
	ne e le tlolomolao.	

(2)

1.2.7 Go itshupa gore o mang/gore a o moagi wa Aforikaborwa kgotsa nnyaya jaaka go fitlhelwa Batswantle ba ba seng mo molaong mo nageng ya rona/ Go laola mesepele ya bathobantsho.

(2)

1.2.8 Ee - gompieno go na le tekatekano ya banna le basadi/Nnyaya - kopo ya basadi ba ba ipelaetsang mo setshwantshong ga e a ka ya sekegelwa tsebe gonne makwaloitshupo a santse a tsholwa le gompieno.

(2)

(1)

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: TSHOSOBANYO

POTSO 2

Aforikaborwa pele ga ngwaga wa 1994 e ne e se puso ya motlhakanelwa. Mo dingwageng tse, go ne go rena kgatelelo. Basweu ba ne ba ikabela lefatshe le dikungo tsotlhe. Basweu ba santse ba laola leruo le fa puso e laolwa ke Bantsho. Bontsi bo santse bo dila le go tlhoka ditiro. Puso e leka go siamisa maemo a bohumanegi ka go abela bagolo madi a botsofe. E leka go tlhola ditiro, go rotloetsa dikgwebopotlana le go lemosa bašwa thuto. Melao e e thibelang pelegi le yona e tshwanetse go tlhongwa.

Diteng : (7) Puo : (3) [10]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: TIRISO YA PUO

POTSO 3

3.1	3.1.1	(a) <u>Ena</u> o tshameka kgwele ya dinao.(b) Morutabana o itaya <u>ena.</u>	(1) (1)
	3.1.2	 (a) E meraro – Mesese ele e meraro e rokegile ka go tshwana. (b) E khutshwane – Rre o lwetse nako e khutshwane a bo a ithobalela. (Dikarabo tsa batlhatlhojwa di elwe tlhoko.) 	(2)
	3.1.3	(a) Bana ba ne ba ikela gosele mme ba se ka ba ya kwa ba	` ,

(b) gongwe o roma nna. (1) (Dikarabo tsa batlhatlhojwa di elwe tlhoko.)

Madi a beilwe golo gongwe kwa go itseng bathapi fela./ Ka

Kwalololo e ileditswe Phetla

romilweng gona.

			30 70	
4.5	Ditshipi ta		2) 10]	
4.4		Go mo romela kwa Lefapheng la tsa Boitekanelo/Go mo rotloetsa go tlogela go goga. (dikarabo tsa batlhatlhojwa di elwe tlhoko).		
4.3		wa sejanaga se ke go rwala balwetse go ba isa kwa bookelong/Go lwetse thuso ya potlako.	2)	
4.2		E tlhatloga ngwaga le ngwaga maikaelelo e le go fokotsa le go leka go tlogedisa batho motsoko.		
4.1		 O ka tshwarwa ke bolwetse jwa mafatlha/Kankere/O ka tshwaetsa ba gaufi le wena. 	2)	
POTS	SO 4			
			1) 20]	
	3.2.4	(a) Ke tla nna le ena mo ntlong ya me/Ngwana o nna mo setilong/Nna le mme re tla tsamaya mmogo/Nna ya Madibogo e kgobokane kwa kgotleng. Ke nna ke ipotsa.	1)	
	3.2.3	Go tsere/tseile lebaka la dingwaga di le dintsi pele kankere e (ritlhagisa.	1)	
	3.2.2		1) 1)	
3.2	3.2.1		1) 1)	
	3.1.6	Bana ba tshipa ba tsaya mmila o le mongwe, fa ba kgaogana dira tsa mogotlha.	1)	
	3.1.5		1) 1)	
	3.1.4	Obakeng o letse mo gae mo mafelong a beke e. Rre o tsoga mo mosong go ya tirong. (Dikarabo tsa batlhatlhojwa di elwe tlhoko.)	2)	